

Lausunto Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle / Kuonanjärven säännöstelyluvan nro 82/68/I lupaehdon 6 kohtien f) ja i) muuttaminen, Pyhäjärvi ja Haapajärvi

2465/11.01.01/2020

KHALL 20.04.2020 § 83

Aluehallintovirasto pyytää lausuntoa asiakohdassa mainitusta hakemuksesta 23.4.2020 mennessä.

Pohjois-Pohjanmaa teki vuonna 2017 selvityksen, jonka tavoitteena oli etsiä vaihtoehtoja Kuonanjärven säännöstelyn kehittämiseen kokonaisvaltaisesti kaikki käyttäjäryhmät, ekologinen tila ja ilmastonmuutoksen vaikutukset huoiden. Selvityksen laativat pääasiassa hollantilaiset opisekelijat Eva Holtus ja Lisanne Rietman Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijoiden ohjaamana.

Pohjois-Pohjanmaalla, Kalajoen vesistöalueen yläosalla sijaitsevaa Kuonanjärveä säännöstellään vuonna 1968 myönnetyn säännöstelyluvan pohjalta. Säännöstelylupa on aikanaan laadittu vastaamaan pääasiassa vesivoiman ja tulvasuojan tarpeita. Ilmastonmuutoksen sekä uusien säännöstelynäkökulmien vuoksi Kuonanjärven säännöstelykäytäntöjen päivittäminen on ajankohtaista.

Nykyaikaisella säännöstelyllä pyritään vesivoiman ja tulvasuojelun tarpeiden lisäksi huomioimaan mm. vesistöjen ekologinen tila sekä virkistyskäyttö. Vesien ekologisen tilan parantamiseen tähtäävä vesiputedirektiivi asettaa kaikkien vesistöjen osalta tavoitteeksi vähintään hyvän ekologisen tilan saavuttamisen. Kuonanjärven nykyisestä säännöstelykäytännöstä aiheutuva alhainen vedenpinta keväällä sekä suhteellisen alhainen kesäaikainen vedenkorkeus aiheuttavat haittaa sekä hyvän ekologisen tilan saavuttamiselle että vesistön virkistyskäytölle.

Selvityksessä tarkasteltiin Kuonanjärven vedenkorkeuksia ja Kuonanjoen virtaamia niin vesivoiman, virkistyskäytön, tulvasuojelun kuin vesistön ekologisen tilankin kannalta. Uuden säännöstelykäytännön kehittämisessä hyödynnettiin olemassa olevaa kirjallisuutta ja mittaustuloksia sekä tehtiin joitain kenttätutkimuksia. Järven hydrologista tilaa, nykyilmaston sääolosuhteita sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksia tutkittiin Suomen Ympäristökeskukselta (SYKE) sekä Ilmatieteenlaitokselta saadun aineiston perusteella. Hankkeesta on informoitu ranta-asukkaita ja vesialueen omistajia ja heidän mielipiteitä on tiedusteltu yleisötilaisuuksissa ja kiinteistönomistajille lähetetyssä kyselyssä. Lisäksi hankkeen aikana on tehty yhteistyötä Haapajärven kaupungin ja Vattenfall Oy:n kanssa.

Alkuperäinen, yhä voimassa oleva, Kuonanjärven säännöstelyä ohjaava lupaehto 6 kuuluu seuraavasti:

6) Säännöstely on hoidettava siten, että

f) Kuonanjärven vedenkorkeus ei ylitä tuulista tai muista tilapäisistä säännöstelijästä riippumattomista tekijöistä johtuvia lyhytaikaisia poikkeamia lukuunottamatta korkeutta N43 + 135,80 m,

i) vedenkorkeuden lähestyessä ylärajaa on juoksutusta lisättävä 16 m³ /s saakka ja mikäli vesi tästä huolimatta nousee ylärajalle, on patoluukut avattava täysin ylärajan ylityksen estämiseksi. Suurin sallittu normaalin juoksutus on 6 m³ /s.

..
Erilaisia säännöstelykäytäntöjä, joissa eri käyttömuotojen painoarvo vaihteli, mallinnettiin käyttäen Suomen Ympäristökeskuksen WSFS-mallinusta. Vaikutuksia ekologiaan ja virkistyskäyttöön puolestaan mallinnettiin VESIMITTARI-mallilla. Erilaisten säännöstelyvaihtoehtojen vaikutukset arvioitiin eri käyttömuotoihin sekä järven ja joen ekologiseen tilaan. Lopuksi laadittiin suositeltu säännöstelyvaihtoehto, joka huomioi kaikki käyttömuodot.

Lupaehdon 6 kohdat f) ja i) muutetaan kuulumaan seuraavasti:

6) Säännöstely on hoidettava siten, että

f) Kuonanjärven vedenkorkeus padon yläpuolella ei ylitä tuulista tai muista tilapäisistä säännöstelijästä riippumattomista tekijöistä johtuvia lyhytaikaisia poikkeamia lukuun ottamatta seuraavien taitepisteiden kautta kulkevaa ylärajaa:

Päivämäärä	Yläraja [N43 + m]
1.3.	135,80
15.3.	136,00
15.5.	136,00
20.6.	135,80

i) Jos Kuonanjärven vedenpinta uhkaa nousta yli säännöstelyn ylärajan, voidaan juoksutusta lisätä 16 m³ /s saakka. Mikäli vedenpinta tästä huolimatta jatkaa nousuaan ja uhkaa nousta yli tason N43 + 136,00 m, voidaan patoluukut avata täysin. Suurin sallittu normaalin juoksutus on 6 m³ /s.

Muilta osin lupaehtoon 6 ei esitetä muutoksia.

Luonnos kaupungin lausunnoksi lähetetään hallituksen jäsenille sähköpostilla 17.4.2020.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää antaa asiassa hallituksen jäsenille 17.4.2020 lähetettävän luonnoksen mukaisen lausunnon.

Päätös:

Lausuntoluonnos on lähetetty kaupunginhallituksen jäsenille sähköpostilla 17.4.2020.

Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Pöytäkirjan liitteenä nro 1

- lausunto Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle Kuonanjärven säännöstelyluvan nro 82/68/I lupaehdon 6 kohtien f) ja i) muuttamisesta, Pyhäjärvi ja Haapajärvi.